

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
ФАКУЛЬТЕТ ЛІНГВІСТИКИ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ, ПРАКТИКИ ТА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

До захисту допущено
Завідувач кафедри

_____ (підпис) _____ (ініціали, прізвище)
«__» _____ 2015 р.

Дипломна робота
освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»

з напрямку підготовки (спеціальності) 7.02030304 «Переклад»

на тему Відображення гіперболізації у перекладі англійських текстів різних жанрів українською мовою

Виконав (-ла): студент (-ка) 5 курсу, групи ЛА-41с

Фадєєва М.С. _____
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Керівник Рябоконь Г.Л., ст.вик., канд. філ. н. _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали) (підпис)

Консультант _____
(назва розділу) (вчені ступінь та звання, прізвище, ініціали) (підпис)

Рецензент Лук'яненко І.М., доц., канд. псих. н. _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали) (підпис)

Засвідчую, що у цій дипломній
роботі немає запозичень з праць
інших авторів без відповідних
посилань
Студент _____
(підпис)

Київ – 2015 року

ВСТУП

Стилістика є важливим підрозділом лінгвістичної науки, оскільки стилістичні особливості тексту значною мірою впливають на процес та результат перекладу. Серед різноманіття стилістичних особливостей варто окремо виділити стилістичні прийоми. Саме ці прийоми представляють особливі труднощі під час перекладу, тому що перекладач має не лише передати реципієнтам правильне значення прийому, але й створити образ у голові читачів, подібний до того, що створив автор вихідного тексту.

Одним з найстаріших стилістичних прийомів є гіпербола. Вивченням цього явища дослідники різних наукових галузей, зокрема риторики, поезики, літературознавства, тощо, займалися з прадавніх часів. Це поняття вже було відомо вченим Давньої Греції та Риму. Але й сьогодні воно викликає значний інтерес науковців, зокрема тих, хто займається дослідженнями у межах лінгвостилістики. Оскільки природа, особливості функціонування і насамперед перекладу гіперболи залишаються повністю невизначеними, це явище є дуже привабливим для дослідників та вчених.

Актуальність дослідження полягає у тому, що гіпербола є часто вживаною як у розмовному, так і у писемному мовленні, а особливості її функціонування у англійських текстах різних жанрів та способи її передачі українською мовою потребують детального вивчення. Адже, робіт присвячених саме гіперболі не так багато у порівнянні з роботами, присвяченими, наприклад, вивченню іронії та метафори.

Мета дослідження – розглянути та проаналізувати основні закономірності використання гіперболи в англійських текстах різних жанрів та реалізації перекладу цього тропу українською мовою.

Об'єкт дослідження – різножанрові тексти та їх особливості.

Предмет дослідження – класифікація, основні функції гіпербол у різножанрових текстах та переважаючі прийоми передачі цього стилістичного засобу українською мовою.

З огляду на мету, об'єкт та предмет дослідження, ми ставимо перед собою наступні **завдання**:

- проаналізувати поняття жанру і стилю та визначити межі впливу цих понять на організацію тексту;
- надати класифікацію текстів за жанровим аспектом;
- дати дефініції таким поняттям як «експресивний засіб», «стилістичний прийом», «троп» та надати класифікацію тропів;
- визначити сутність поняття «гіпербола» та особливості цього явища;
- розглянути особливості формального вираження гіперболи;
- з'ясувати способи класифікування гіпербол за різними аспектами;
- виявити специфіку функціонування гіперболи у текстах різних жанрів;
- визначити основні способи перекладу;
- розглянути різноманітні класифікації перекладацьких трансформацій;
- проаналізувати особливості перекладу гіперболізованих висловлювань українською мовою.

У процесі аналізу наукової та довідникової літератури було застосовано наступні **методи дослідження**:

1. аналіз літератури;
2. дедуктивний метод;
3. метод класифікації;
4. описовий метод;
5. порівняльний метод;
6. метод синтезу;
7. метод узагальнення;
8. трансформаційний метод;
9. зіставний метод;
10. метод кількісного аналізу.

Матеріалом дослідження стали 1039 гіперболізованих висловлювань, їх сутність, засоби формального вираження та прийоми перекладу українською мовою.

Наукова новизна та теоретична значущість дослідження полягають у тому, що в нашій роботі ми проаналізували розподіл жанрів текстів за функціональними

стилями, а також розглянули, з якою метою найчастіше використовується гіпербола у різножанрових текстах, тобто функціональні особливості цього стилістичного прийому; окрім цього ми визначили основні способи перекладу англійських гіперболізованих висловлювань українською мовою.

Практична значущість дослідження полягає у тому, що воно може використовуватись для подальшого вивчення особливостей та закономірностей розподілу жанрів текстів за стилями, семантичних і функціональних ознак гіперболи та закономірностей її вираження українською мовою та у процесі підготовки спецкурсів, що пов'язані з перекладом стилістичних прийомів в текстах різних жанрів, зокрема гіперболи.

Структура курсової роботи: робота складається зі вступу, 1 розділу, в якому розглядаються поняття стилю та жанру і їх вплив на текст, вивчається типологія жанрів текстів з огляду на поняття функціонального стилю, поняття експресивного засобу та стилістичного прийому і різниця між ними, сутність поняття тропу та підходи до його класифікування, 2 розділу, де мова йде про сутність та особливості поняття гіперболи, основні засоби формального вираження цього тропу, класифікації гіпербол та функціональні особливості цього явища, 3 розділу, де йдеться про способи перекладу, надаються різні класифікації перекладацьких трансформацій та аналізуються закономірності передачі англійських гіперболізованих висловлювань українською мовою, висновків до кожного розділу, загальних висновків, резюме англійською мовою, додатків, які дозволяють ознайомитися з опрацьованим матеріалом, та списку проаналізованої літератури.

SUMMARY

The research of the stylistic peculiarities of the text is the essential part of investigation of the translation process, since stylistic devices and expressive means are important for understanding the source text.

The translator, who would like to be a high-qualified in the translation of fiction and publicistic literature, should not forget about being knowledgeable in the field of source stylistic features.

In our work we study the notion of genre and its peculiarities. Moreover, we study the way genre impacts on the text structure. Typology of texts from the stylistic point of view is also of a great interest for our research. We outline the genres according to their belonging to the certain style. We pay some attention to tropes and the approaches to their classification.

Our work is dedicated to investigation of one of the oldest tropes – hyperbole. And namely we study its main features and its formal expression means. We also examined the classifications of hyperbole according to different aspects of studying. Whatismore, we view in detail hyperbole's functioning in texts of various genres. In addition to this, we investigate main peculiarities of translating hyperbolic expressions from English to Ukrainian.

Our research material is 1039 hyperbolic expressions, their essence, formal means of expression and ways of rendering into Ukrainian.

Our work consists of the introduction, three chapters, conclusions to every chapter, the general conclusion, summary, supplements and references.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ I. ОСОБЛИВОСТІ ЖАНРОВОГО РІЗНОМАНІТТЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	7
1.1. Поняття жанру, його визначення та особливості.....	7
1.2. Типологія текстів за жанровим аспектом.	11
1.3. Експресивні засоби та стилістичні прийоми.....	16
1.3.1 Поняття тропу.....	18
1.3.2. Аналіз підходів до класифікації тропів.....	19
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I.....	23
РОЗДІЛ II. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГІПЕРБОЛИ У ТЕКСТАХ РІЗНИХ ЖАНРІВ.....	24
2.1. Сутність поняття гіперболи та її основні ознаки.....	24
2.2. Засоби формального вираження та типи гіперболи.....	28
2.3. Функціональні особливості гіперболи.....	31

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II.....	34
РОЗДІЛ III. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕДАЧІ АНГЛІЙСЬКИХ ГІПЕРБОЛІЗОВАНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	35
3.1. Способи перекладу.....	35
3.2. Перекладацькі трансформації.....	39
3.3. Нова типологія перекладацьких трансформацій за О.О. Селівановою.....	44
3.4. Особливості перекладу гіперболи у текстах різних жанрів.....	48
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III.....	61
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	62
SUMMARY.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
Додаток А. ГІПЕРБОЛІЗОВАНИ ВИСЛОВЛЮВАННЯ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ, ДИСКУРСІ ЗМІ ТА ПОБУТОВОМУ СПІЛКУВАННІ.....	72
Додаток Б. ГІПЕРБОЛІЗОВАНИ ВИСЛОВЛЮВАННЯ У ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	95
Додаток В. ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ОСНОВІ ГІПЕРБОЛИ.....	126
Додаток Д. СЛОВА ТА СЛОВОСПОЛУЧЕННЯ, ЯКІ ВИРАЖАЮТЬ ГІПЕРБОЛУ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.....	137
Додаток Е. РОЗПОДІЛ ГІПЕРБОЛ НА ЯКІСНІ ТА КІЛЬКІСНІ.....	142

Додаток Є. РОЗПОДІЛ ГІПЕРБОЛ ЗА СТУПЕНЕМ ПЕРЕДБАЧУВАНOSTI МОВНОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ФОРМИ.....	143
Додаток Ж. РОЗПОДІЛ ГІПЕРБОЛ ЗА ЧИСТОТОЮ ПРИРОДИ.....	144
Додаток З. АНАЛІЗ ЗАСОБІВ ФОРМАЛЬНОГО ВИРАЖЕННЯ ГІПЕРБОЛИ.....	145
Додаток И. АНАЛІЗ ЗБЕРЕЖЕННЯ ГІПЕРБОЛ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ.....	146
Додаток К. КІЛЬКІСНИЙ АНАЛІЗ ЗА УМОВНИМИ ГРУПАМИ РОЗПОДІЛУ...	147
Додаток Л. СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ГІПЕРБОЛІЗОВАНИХ ВИСЛОВЛЮВАНЬ.	148